

MAJKL MURKOK

ELRIK *od*
MELNIBONEA

Deo prvi

PRVA KNJIGA *Sage o Elriku*

S engleskog preveo
Aleksandar Marković

**Čarobna
knjiga**

PRVA KNJIGA:
ELRIK OD MELNIBONEA ♦ 9

DRUGA KNJIGA:
TVRĐAVA BISERA ♦ 161

ELRIK OD MELNIBONEA

Pokojnom Polu Andersonu, za *Slomljeni mač* i *Tri srca i tri lava*. Pokojnom Flečeru Pratu za *Zdenac jednoroga*. Pokojnom Bertoldu Brehtu za *Operu za tri groša*, koju, iz nejasnih razloga, povezujem sa ostalim knjigama kao jedan od glavnih uticaja na prve priče o Elriku.

Elrik od Melnibonea

PROLOG

Ovo je povest o Elriku pre nego što su ga nazvali Ženoubicom, pre konačnog pada Melnibonea. Ovo je povest o njegovom rivalstvu s rođakom Jirkunom i ljubavi prema rođaki Simorili, pre nego što su to rivalstvo i ljubav doveli do plamenog pada Imrira, Usnulog grada, koji su silovali pljačkaši iz Mladih kraljevstava. Ovo je povest o dva crna mača, Olujniku i Žalobniku, o tome kako su pronađeni i kakvu su ulogu igrali u sudbini Elrika i Melnibonea – sudbini koja će uobličiti širi usud: onaj samoga sveta. Ovo je povest o vremenu kada je Elrik bio car, zapovednik zmajeva, flota i sveg življa one poluljudske rase koja je deset hiljada godina vladala svetom.

Ovo je povest o tragediji, ova povest Melnibonea, Zmajskog ostrva. Ovo je povest o čudovišnim osećanjima i visokim težnjama. Ovo je povest o činima, izdajstvima i plemenitim idealima, patnjama i zastrašujućim zadovoljstvima, o gorkoj ljubavi i slatkoj mržnji. Ovo je povest o Elriku od Melnibonea. Veliki deo nje Elriku je bilo suđeno da pamti samo u ružnim snovima.

– Hronika Crnog mača

PRVA KNJIGA

U ostrvskom kraljevstvu Melnibonea još se poštuju svi stari rituali iako je moć nacije kopnela pet stotina godina, tako da se sada njen način života održava samo kroz trgovinu s Mladim kraljevstvima i činjenicu da je grad Imrir postao sastajalište trgovaca. Jesu li ti rituali postali beskorisni; mogu li se rituali odbaciti, a krah izbjeći? Onaj koji bi da vlada umesto Elrika smatra da se to ne može. On tvrdi da će Elrik doneti propast Melniboneu odbijanjem da poštuje sve rituale (Elrik poštuje mnoge od njih). I tako sada otpočinje tragedija koja će se okončati za mnogo godina i izazvati uništenje ovog sveta.

Melanholični car: Dvor nastoji da mu oda počast

Boje je izbledele lobanje – njegova put, a dugačka kosa koja mu pada ispod ramena mlečnobela je. S njegove uske lepe glave netremice posmatraju dva zakošena oka, grimizna i zamišljena, a iz širokih rukava žute odore pomaljaju se dve skladne šake, takođe boje kosti, počivajući na rukohvatima sedišta isklesanog iz jednog jedinog, masivnog rubina.

Grimizne oči imaju zabrinut pogled i jedna šaka se povremeno podiže da opipa laki kalpak koji počiva na belim pramenovima: kalpak načinjen od neke tamne zelenkaste legure i majstorski oblikovan u zmaja spremnog da poleti. A na šaci što odsutno gladi krunu stoji prsten u koji je ugrađen retki kamen aktorios, čije se jezgro ponekad sporo preliva i menja obličje, poput živog dima, jednako nespokojan u svom zatvoru od dragog kamena kao mladi albino na svom Rubinskom prestolu.

On spušta pogled niz kvarcno stepenište do mesta gde se zabavlja njegov dvor, plešući s takvom prefinjenošću i šaputavim skladom da bi lako mogao biti dvor duhova. On u sebi raspravlja o moralnim problemima – i ta aktivnost ga sama po sebi razdvaja od velike većine njegovih podanika, jer oni nisu ljudi.

Ovo su žitelji Melnibonea, Zmajskog ostrva, koji su deset hiljada godina vladali svetom i prestali da vladaju tek pre manje od pet stotina. Takođe su okrutni i pametni i „moralnost” im znači tek malo više od dužnog poštovanja prema tradicijama starim stotinama vekova.

Mladome čoveku, četiri stotine dvadeset osmom direktnom potomku prvog čarobnjačkog cara Melnibonea, njihova ubeđenja

čine se ne samo oholim već i budalastim; jasno je da je Zmajsko ostrvo izgubilo najveći deo svoje moći i da će uskoro, za vek ili dva, biti ugroženo neposrednim sukobom s ljudskim nacijama u usponu, koje oni, pomalo podsmešljivo, nazivaju Mladim kraljevstvima. Piratske flote su već bezuspešno napadale Imrir Divotni, Usnuli grad, prestonicu Zmajskog ostrva Melnibonea.

Uprkos tome, čak i najbliži carevi prijatelji odbijaju da razgovaraju o mogućnosti Melniboneovog pada. Ne prija im kada on pomene tu pomisao, smatrajući njegove reči ne samo nezamislivim već i nečuvenim kršenjem dobrog ukusa.

Car je zato sam s mračnim mislima. Žali što njegov otac, Sadrik Osamdeset Šesti, nije imao više poroda, jer tada bi možda postojao dostojniji monarh da zauzme mesto na Rubinskom prestolu. Sadrik je bio pokojni već godinu dana i kao da je rado dočekao ono što je došlo po njegovu dušu. Većim delom svog života Sadrik nije znao ni za jednu ženu osim svoje supruge, jer carica je umrla donoseći svoje jedino slabokrvno čedo na svet. Ali Sadrik je, u melnibonejskoj osećajnosti (neobjašnjivo drugačijoj od one ljudskih došljaka), voleo svoju ženu i nije mogao da nađe zadovoljstvo u društvu bilo koga drugoga, čak ni sina koji ju je ubio i koji je bio sve što je ostalo od nje. Njen sin je bio prehranjen pomoću čarobnih napitaka, recitovanja runa i retkih trava, a snagu mu je neprirodno održavala svaka veština poznata čarobnjačkim kraljevima Melnibonea. I preživeo je – i još živi – isključivo zahvaljujući magiji, jer prirodno je slab i bez svojih napitaka bi većim delom normalnog dana jedva bio sposoban da podigne ruku.

Ako je mladi car pronašao ikakvu prednost u svojoj doživotnoj slabosti, to je svakako bila sloboda da mnogo čita. Pre svoje petnaeste pročitao je svaku knjigu u očevoj biblioteci, a neke i više puta. Njegove čarobnjačke moći, koje je na početku učio od Sadrika, veće su od svih koje su posedovale mnogobrojne generacije njegovih predaka. Njegovo poznavanje sveta izvan obala Melnibonea duboko je, premda je imao malo direktnog iskustva s njim. Da je poželeo, mogao bi da vaskrsne nekadašnju moć Zmajskog ostrva i da vlada

svojom zemljom i Mladim kraljevstvima kao neranjivi tiranin. Čitanje ga je, međutim, takođe podučilo da preispituje upotrebu moći, da preispituje sopstvene motive, da preispituje da li bi uopšte smeo da upotrebljava svoju moć, u bilo koju svrhu. Zbog toga je za svoje podanike enigma, a za neke i pretnja, jer ne razmišlja niti postupa u skladu s njihovim zamislima kako pravi Melnibonejac (a pritom i car Melnibonea) treba da razmišlja i postupa. Njegovog rođaka Jirkuna, na primer, čuli su više puta kako izražava jake sumnje u pogledu carevog prava da vlada narodom Melnibonea. „Ovaj slabički učenjak će nam svima doneti propast”, rekao je jedne večeri Divimu Tvaru, gospodaru Zmajskih pećina.

Divim Tvar je jedan od malobrojnih carevih prijatelja i spreмно mu je preneo razgovor, ali mladić je odbacio njegove napomene kao „trivijalnu izdaju”, dok bi svaki od njegovih predaka takve sentimente nagradio veoma sporim i prefinjenim javnim pogubljenjem.

Carev stav dodatno usložnjava činjenica da je Jirkun, koji i sada jedva da krije svoj stav da on sam treba da vlada, brat Simorile, devojke koju albino smatra najbližom prijateljicom i koja će jednog dana biti njegova carica.

Dole na mozaičkom podu dvora ističe se princ Jirkun, koji, sav u najfinijoj svili i krznima, draguljima i brokatu, pleše sa stotinu žena, za koje se sve šuška da su mu ovom ili onom prilikom bile metrese. Njegove mrke crte, istovremeno naočite i turobne, uokvirene su dugačkom crnom kosom, ukovrdžanom i nauljenom; izraz mu je, kao i uvek, sardoničan, a stav pun sebe. Teški brokatni plašt ljulja se tamo-amo, prilično jako pogađajući druge plesače. Nosi ga gotovo kao da je oklop ili, možebiti, oružje. Brojni dvorani prilično uvažavaju princa Jirkuna. Malobrojnim smeta njegova nadmenost, a oni kojima smeta čute, jer Jirkun je poznat kao nimalo naivan čarobnjak. Pored toga, njegovo ponašanje je nešto što dvor očekuje i pozdravlja kod melnibonejskog plemića; pozdravili bi ga i kod svog cara.

Car to zna. Želeo bi da može da zadovolji svoj dvor, koji nastoji da mu iskaže poštovanje plesanjem i duhovitošću, ali ne može da

natera sebe da uzme učešća u onome što potajno smatra zamornim i iritantnim nizom ritualnih poziranja. U ovome je možda čak i nadmeniji od Jirkuna, koji je barem konvencionalni neotesanac.

Muzika s galerija postaje glasnija i složenija dok robove, posebno izvežbane i hirurški pripremljene da svaki peva samo jednu savršenu notu, stimulišu na strasnije napore. Čak je i mladi car dirnut čudnovatom harmonijom njihove pesme, koja jedva da podseća na išta što je ikada ranije izašlo iz ljudskog grla. *Kako to da njihov bol proizvodi tako čudesnu lepotu?*, pita se. *Možda sva lepota nastaje iz bola? Je li to tajna velike umetnosti, ljudske i melnibonejske?*

Car Elrik zatvara oči.

U dvorani ispod njega nastaje komešanje. Dveri su se otvorile i dvorani zastaju usred pokreta, uzmiču i nisko se klanjaju dok u dvoranu ulaze vojnici. Svi vojnici su odeveni u svetloplavo, njihovi šlemovi izliveni su u fantastična obličja, a dugačka koplja sa širokim sečivom ukrašena draguljima optočenim trakama. Okružuju mladu ženu čija se plava haljina slaže s njihovim uniformama i čije gole ruke nose po pet ili šest zlatnih narukvica s dijamantima i safirima. U kosu su joj upletene niske dijamanata i safira. Za razliku od većine žena s dvora, na licu nema šara naslikanih na očnim kopcima ili obrazima. Elrik se osmehuje. To je Simorila. Vojnici su njena lična svečana garda koja po tradiciji mora da je prati prilikom ulaska u dvor. Penju se stepenicama koje vode do Rubinskog prestola. Elrik polako ustaje i pruža ruke.

„Simorila. Mislio sam da si odlučila da ne ulepšáš dvor večeras.”

Ona mu uzvraća osmeh. „Moj care, otkrila sam da sam ipak raspoložena za razgovor.”

Elrik joj je zahvalan. Ona zna da mu je dosadno i zna, takođe, da je među malobrojnim u Melniboneu s kojima on voli da razgovara. Kad bi to protokol dozvoljavao, ponudio bi joj da sedne na presto, ali ovako mora da se smesti na najviši stepenik pored njegovih nogu.

„Molim te, sedi, slatka Simorila.” On ponovo zauzima svoje mesto na prestolu i naginje se dok ona seda, zagledajući joj se u oči

s mešavinom obešenjakluka i nežnosti na licu. Ona tiho progovara dok se njena garda povlači da se pomeša sa Elrikovom s obe strane stepenica. Samo Elrik može da joj čuje glas.

„Da li bi sutra izjahao sa mnom u divlji deo ostrva, moj gospodaru?”

„Postoje stvari kojima moram da posvetim pažnju...” Ideja ga je privukla. Nedeljama nije izašao iz grada s njom dok se pratnja drži na diskretnom odstojanju.

„Jesu li hitne?”

On sleže ramenima. „Šta je hitno u Melniboneu? Posle deset hiljada godina, većina problema može se posmatrati iz određene perspektive.” Osmeh mu je gotovo kez, priličniji mladom učenjaku koji namerava da pobjegne od svog tutora. „Vrlo dobro – poći ćemo rano ujutru, pre nego što se drugi probude.”

„Vazduh izvan Imrira biće bistar i svež. Sunce će prijatno grejati za ovo doba godine. Nebo će biti plavo i bez oblaka.”

Elrik se smeje. „Takvu čaroliju mora da si ti izvela!”

Simorila obara pogled i prstom prati šaru na mermeru prestola. „Pa, možda jesam malo. Nisam bez prijatelja među najslabijima od elementala...”

Elrik se isteže da dodirne njenu meku tamnu kosu. „Zna li Jirkun?”

„Ne.”

Princ Jirkun je zabranio sestri da se meša u magijske stvari. Prijatelji princa Jirkuna su isključivo ona mračnija među natprirodnim bićima i on zna da je opasno imati posla s njima, te zato smatra da sve čarobnjačke aktivnosti poseduju sličan element opasnosti. Osim toga, ne voli pomisao da drugi imaju moć koju on poseduje. To je možda ono što najviše mrzi kod Elrika.

„Nadajmo se da će lepo vreme sutra dobro doći celom Melniboneu”, kaže Elrik. Simorila ga radozvalo posmatra. I sama je, ipak, Melnibonejka. Nije joj palo na pamet da njene čini možda nekome neće biti dobrodošle. Onda slegne lepim ramenima i lako dirne ruku svog gospodara.

„Ova 'krivica'“, kaže. „Ovo pretraživanje savesti. Njegova svrha izmiče mom prostom umu.“

„I mom, moram priznati. Izgleda da nema praktičnu svrhu. Ipak, više od jednog našeg pretka predvidelo je promenu u prirodi naše zemlje. Duhovnu i fizičku. Možda mi pred očima blesnu ove promene kad mislim svoje tuđinske, nemelnibonejske misli?“

Muzika se pojačava. Muzika se utišava. Dvorani još plešu, iako mnogi pogledom prate Elrika i Simorilu dok razgovaraju kod prestola. Kruže nagađanja. Kada će Elrik najaviti Simorilu kao svoju buduću caricu? Hoće li Elrik obnoviti običaj koji je Sadrik ukinuo, da se dvanaest nevesta i mladoženja žrtvuje gospodarima Haosa kako bi se obezbedio uspešan brak cara Melnibonea? Sadrikovo odbijanje da se običaj nastavi očigledno je navuklo bedu na njega samog i dozvalo smrt njegove žene, donelo mu bolešljivog sina i zapretilo samom održanju monarhije. Elrik mora ponovo da uvede običaj. Čak i Elrik mora da se plaši ponavljanja usuda svog oca. Neki, međutim, kažu da Elrik neće učiniti ništa u skladu s tradicijom i da time ugrožava ne samo sopstveni život već i samo postojanje Melnibonea i sve što ono podrazumeva. Oni koji govore takvo nešto neretko su u dobrim odnosima s princem Jirkunom, koji nastavlja da pleše, naizgled nesvestan njihovog dijaloga ili istinski nesvestan da njegova sestra tiho razgovara s rođakom koji sedi na Rubinskom prestolu, na ivici sedišta, zaboravljajući svoje dostojanstvo; koji ne pokazuje ni trunku divljeg i prezrivo ponosa što je u prošlosti odlikovao doslovno svakog cara Melnibonea; koji žive ćaska, zaboravljajući da dvor zapravo pleše ne bi li ga zabavio.

Princ Jirkun se tada zaustavlja usled piruete i upire tamne oči uvis u cara. U jednom uglu dvorane Jirkunova proračunata i dramatična poza privlači pažnju Divima Tvara i gospodar Zmajskih pećina zabrinuto skuplja veđe. Ruka mu pada na mesto gde bi mu obično bio mač, ali na dvorskom balu se ne nose mačevi. Divim Tvar napeto pogledom prati princa Jirkuna dok visoki plemić počinje uspon stepenicama prema Rubinskom prestolu. Mnogobrojni pogledi sada

prate carevog rođaka i gotovo da niko više ne pleše, iako muzika postaje glasnija dok gospodari muzičkih robova podstiču ove na još veće napore.

Elrik podiže pogled i vidi Jirkuna stepenik niže od onog na kojem sedi Simorila. Jirkun se klanja na suptilno uvredljiv način.

„Preporučujem se svom caru”, kaže.